

usat en plural, de 'ínfules, pretensions', ço que més aviat es pronuncia *bufos*, amb plural en *-os*; cosa semblant a Menorca, on sorgeix de més a més una variant ultracorreccta *búfols* (és la mateixa història de *caduſs* > *caduſos* > *cadúfols*, *-túfols*): «*búfols*: bufus, bufades fortes» i secundàriament «*esbrúfols*: bufuls, renou amb sa boca, esbufegant» (AFerrer Guinart, *Rond.*, p. 214). *Bufada* [1695, Lacav.; NOLLER, *La Papallona*, p. 209]. *Bufadera*, *bufadina*, *bufadissa*.

Bufador [1429, *Decam.*; 1695, Lacav.]; espt. 'lloc per on ix aire subterrani' (*DAG*, a Olot, etc.) d'on s'arriba de vegades fins a 'avenc' (Alcalà de Xivert, 1961), d'altra banda 'lloc per on salta l'aigua de mar per un forat fondo entre les roques de la costa' (sentit a Mallorca, Cnia. de St. Pere, 1968; Miquel Forteza, *Jueus Convertiits*, veg. *pastera*; el verb *bufar* intr. s'aplica a aquest salt de l'aigua de mar, en la costa valenciana: a Peníscola *la Cova de la Plaça*, quan hi ha mar *búfe*, i dins la vila hi havia hagut també *el Bufador* però ara «ja no bufa», 1961). *Bufadora*.

Bufaina [1803, Belv.] o *bufaia* [Lab., 1839]; cf. *bufalaia* i *bufalaina* mall. *Bufaleia* mall. Aprofitem aquesta ocasió per assenyalar el barbarisme d'accentuació que comet *AlcM* amb el nom del poble de *Bufali* (comarca de Xàtiva; àr.) que accentua en la *i*, accentuació que no ha existit mai ni té fonament etimològic: es tracta d'un nom propi aràbic, de persona, *Abu Hâli*. *Bufalleig*. *Bufaller*. *Bufament* (dos exs. poètics S. xv, *AlcM*). *Bufamet* b.-empord., que potser és el NP aràbic *Majomet* > *baġmet* i metàt., amb «floreig verbal». *Bufaner* val. *Bufarut* [1900, MVayreda: «passaren els *bufaruts* per sobre les florides bladeries, formant ramats d'onades que es perseguïen sense assolir-se mai; vingueren les colrades de l'agost ---», *Sang Nova* iv, ix, p. 301; mot viu especialment en el bisbat de Girona i Osona, sovint usat per escr. com Coromines, Pous i Pagès, JRuyra, VCatalà]. *Bufat* 'estufat' [1803, Belv.], en val. 'begut, borratxo' (estar —, Cullera, 1962).³ *Bufec* 'respiració forta' [c. 1870, Genís Aguilar, *AlcM*; eiv. «resuello», PzCabr.]. *Bufar*. *Bufera*.

Esbufegar [1803, Belvitges, escriptors Renaixença]; *esbufec* [1803, Belv., 1877, *Atlàntida*]. *Rebuf* [*rebufos* plural, d'on *rebufo*, 1695, Lacav.; *rebuf*, 1803, Belv.; *rebuf de la boira*, Montanyà, *Top. Mèd. de Ponts*, p. 128]; *rebufar* [escrs. S. xx]; *rebufada* [id.]; *rebufa*.

Mall. *Bufim*, mall. *bufinoi*, cf. maragato *bufina* «viento suave» («corre una *bufina* mansa que ayuda mucho a los biellos en la era»: Concha Espina, BRAE II, 634), gall. *abusinarse* 'emborratar-se' (Castelao, *Escolma Dónega*, 229.7; *D'AcaçG.*). *Bufit* 'acte de bufar' (MGadea, *T. del Xè* II, 291); 'acte de bufar sorollosament': pall. «el *bufit* del vent malaït», Joan Lluís, *Pastors i Tempestes*, p. 9; «resoplido» tort., Moreira; 'flamarada impetuosa i brunzent': «la *bufalaga*, quan se creme, fa uns *bufits*», Alcarràs, 1964, i amb el mateix sentit val. del Sud, Enric Valor, *AlcM*; del sentit de 'exhalació' es passa al d'allau de neu', que em donen com a propi de la gent d'Espot i Son a la V. d'Aneu, 1969, i que Pol registra a Esterri,

p. 11, i *AlcM* a Cerdanya, cf. cast. *bufido* [S. xv]; en comarques orientals té la forma *bufet*: «el pare, sentat a la poltrona, procurant, a còpia de *bufets*, donar més solemnitat a l'escena», MVayreda, *Sang Nova* III, xiv, p. 245.

El mateix *bufet* en el sentit de 'cop donat a la cara amb el palmell', encara que acaba per ser un mot diferent, és un mot de la mateixa formació i arrel; ens ho comprova l'exemple més antic de l'abstracte *buf*, que ja hem tractat: «si així'l provocaves a fellaonia, dar-t'ia en un *buff* ço que mereys», Eiximenis, *Ll. de les Dones*, cap. 357 (f° 245r2); que ací la idea essencial és la del moviment violent i brusc, com el d'una bufada inaguantable és evident, que es pensi ja alhora, i sense haver-hi estat potser encara, en la percussió amb la mà és secundari —es tracta d'un ús metafòric que es repeteix en altres llengües, cf. fr. *soufflet* 'bufetada', *souffleter* 'bufetejar', angl. *blow* 'cop' junt amb *blow* 'bufar' — en tot cas des d'aleshores el seu diminutiu *bufet* ja apareix amb el sentit de cop.

Així ja en Eiximenis, i en part, gràcies al caràcter diminutiu del mot, amb el valor de plantofada lleugera, en el mateix *Ll. de les Dones*: «(segueix) lo consell de Salamó, inclinant-la ab rigor de menaces e d'alscuns *buffets* e colps poch», cap. 53 (f° 41v2, A i I; prosif. II, 56), però també ja amb el valor de bufetada bròfega: «que si negun te dóna un *bufet*, que li pars l'altra galta», *Dotzèn del Cr.*, cap. 360 (i vegeu-ne més d'Eiximenis en el *Terç del Cr.*, *NCl.* VI, 24, i en *AlcM*); car *bufet* ja apareix amb el matís violent en algun text del mateix segle i probablement un poc anterior: «per los *bufets* e colps que Tu, Senyor meu, en la Tua preciosa cara soferí(t)s, has exalçat lo meu cap», Bernat Oliver (*Excitatori*, *NCl.*, 141). Des de la fi del segle això quedà ja estereotipat: «que-m don de grans *bufets*, per ço que-m conegue ---», Ant. Canals (*Arra d'A.*, *NCl.*, p. 124); «Jesús -- responent als jueus per ferma paciència --- avalotaren-se, dient *Muyra!* e *bufets* e punyades sin corrien! ells lo gitaren de la ciutat ---», St. Vicent F. (*Quaresma*, 139. 142); «tu no coneix que mal o has fet? Ara infla — e dóna-li hun *bufet*: — e d'ací avant guarda que no t'i torns», id. (*Sermons* I, 222.3); «los altres, qui vèyan quant era sollida [potser lleg. *er' asolida*] / per vós la fe sancta, tant pres vos lligaren; / *bufets* e punta-des, pedres vos tiraren: / ab cruel martyri finí vostre vida», Antoni Massot, a. 1502 (JMBover, *BiEscrBal.* I, 477.24.7); «los crits dels sants pares ohys, en absència, / qui baix en los càrcers staven retrerts; / y que vós tinguésseu pels hòmens clemència / y aquells vos fessen poca reverència! / en les vostres galtes sentiu *bufets!*», Benet Hispano (id., id., id., 256.7.10).

El derivat *bufetada*, que subratlla la força de l'acció, ja c. 1400: «vench una ombra, e donà-li tan gran *bufetada*, que-l gità en terra», St. Vicent (*Quaresma*, 263.201), i així ho escríu el 1472 el botifler que versificà l'«Exortació a Barcelona» en el seu llenguatge castellufo (no castellà) (v. 163, *Rom.* XI, 354); si hi ha hagut una variant *bof-* en català resta dubtós, per més que aqueixa grafia hagi corregut molt, i potser